

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/56/2018
Identifikačné číslo spisu: 8617204208
Dátum vydania rozhodnutia: 21.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Slováčková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8617204208.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého Q. T., narodeného XX. F. XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, dieťa matky E. D. P., bytom R. D. XX, zastúpenej JUDr. Milošom Hnatom, advokátom v Prešove, Tkáčska 2, a otca S. T., bytom R. P. XX, zastúpeného JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou v Prešove, Hlavná 61, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4 P 81/2017, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2017 sp. zn. 21 CoP 30/2017 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove uznesením z 21. novembra 2017 sp. zn. 21 CoP 30/2017 na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Svidník z 12. októbra 2017 č. k. 4 P 81/2017-9 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie prvým výrokom zmenil (§ 388 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk otca s maloletým Q. nasledovne: Otec je oprávnený stýkať sa s maloletým Q. každý nepárny týždeň od štvrtka od 15.00 hod. do utorka nasledujúceho týždňa do 8.00 hod.; každé jarné prázdniny v párnom roku od piatku 15.00 hod. do nedele nasledujúceho týždňa do 15.00 hod.; každé letné prázdniny posledné dva týždne v mesiaci júl a posledné dva týždne v mesiaci august počnúc sobotou od 10.00 hod. končiac nedeľou do 19.00 hod.; počas vianočných sviatkov každý párný rok od 23. decembra od 10.00 hod. do 28. decembra do 17.00 hod., každý nepárny rok od 29. decembra od 10.00 hod. do 5. januára do 17.00 hod.; každý párný rok počas veľkonočných sviatkov od stredy pred Veľkonočným štvrtkom od 17.00 hod. do utorka po Veľkonočnom pondelku do 17.00 hod. Otec si maloletého prevezme v mieste bydliska matky a po ukončení styku jej ho odovzdá v mieste jej bydliska. Matka je povinná maloletého na styk riadne pripraviť s výnimkou úpravy styku počas školského roka, kedy ho otec vo štvrtok prevezme zo škôlky a v utorok ho otec o 8.00 hod. odvezie do škôlky, kde si ho matka prevezme. V druhom výroku dal

odvolací súd podnet súdu prvej inštancie na postup podľa § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine. Odvolací súd nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že požadované neodkladné opatrenie nie je v záujme maloletého dieťaťa vychádzajúc z toho, že obaja rodičia majú rovnaké práva a povinnosti podieľať sa na výchove svojho dieťaťa, že dieťa má právo byť s obidvoma rodičmi, a to v rovnakom pomere. Nie je správne a prípustné vytvárať podmienky pre odcudzenie dieťaťa a rodiča, ktorému dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti. Platí, že dieťa potrebuje oboch rodičov. Nie je možné súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že cieľ požadovaný otcom prostredníctvom inštitútu neodkladného opatrenia možno dosiahnuť aj podaním návrhu vo veci samej, poukazujúc na dohodu rodičov, ktorá je v záujme dieťaťa. Konanie o úpravu práv a povinnosti k maloleťmu bolo síce ukončené dohodou rodičov, je však zrejmé, že k nej došlo aj v dôsledku pôsobenia súdu a orgánov sociálnoprávnej ochrany detí, uvedomenia si rodičov, že sa rodina dieťaťa rozpadla a nevyhnutnej potreby zo strany otca upraviť styk otca so synom v určitom rozsahu. V čase podania návrhu otec deklaroval, že matka nemá záujem dohodnúť sa na inom rozsahu styku, než na tom, aký je určený súdom. Súd prvej inštancie opomenul pri hodnotení zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia vyhodnotiť zmenu pomerov, ktorá vyplýva z tvrdenej a objektívnej potreby otca podieľať sa na výchove syna v inom rozsahu než je tomu doposiaľ. V súčasnosti v dôsledku plynutia času došlo ku konkrétnym zmenám, ktoré sú otcom tvrdené a preukázané vo vzťahu k veku dieťaťa, obmedzenému rozsahu stretávania sa so synom. Súd prvej inštancie opomenul, že zo žiadneho dôkazu doposiaľ vykonaného pred súdom starostlivosti o maloletého nebolo zistené, že by otec nespĺňal kritériá pre zabezpečenie zdravého osobnostného vývinu syna. Skutočnosť, že sa rodičia nedohodli o inom styku neznamená, že nie je v tomto štádiu konania zrejmá potreba čo najintenzívnejšieho kontaktu dieťaťa s otcom tak, aby sa mohol reálne podieľať na jeho výchove a nedošlo k postupnému odcudzeniu dieťaťa. Neexistuje dôvod pre ďalšie výrazné obmedzovanie otca vo výchove syna. Otec je prakticky po odchode matky so synom z spoločnej domácnosti, potom čo s dieťaťom žil v spoločnej domácnosti, zo života dieťaťa náhle fakticky odstránený a môže spolu s ním realizovať spoločný rodinný život len počas stanovených hodín v nepárnom týždni a počas vianočných sviatkov, letných prázdnin, veľkonočných sviatkov. Doposiaľ súdom určený styk je nedostatočný. Neexistuje žiaden vážny dôvod k tomu, aby sa otec nemohol plnohodnotne starať o dieťa vo veku takmer päť rokov za situácie, že dosiaľ neboli zistené na strane otca žiadne okolnosti, ktoré by ho ako rovnoprávneho rodiča mali obmedzovať vo výraznej miere na výchove syna. Podľa názoru odvolacieho súdu otec náležitým spôsobom zdôvodnil nevyhnutnú potrebu, aby boli neodkladne upravené pomery účastníkov. Pri skúmaní tohto predpokladu je možné prijať záver, že bola preukázaná potreba dočasnej ochrany práv maloletého dieťaťa a boli osvedčené skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce pre nariadenie neodkladného opatrenia do takej miery, že ich odvolací súd považoval za dostatočné. Vhodne zvolená úprava styku s maloletým Q. rozšírením styku formou neodkladného opatrenia je opatrením, ktoré odvolací súd považuje nielen za možné, ale vzhľadom na okolnosti prípadu aj rozumné.

2. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie matka, pričom namietala porušenie jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dôvodila, že odvolací súd porušil ustanovenie § 329 ods. 1 vety druhej CSP, keď odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neboli doručené matke ako protistrane, ale JUDr. Milošovi Hnatovi, advokátovi so sídlom v Prešove, ktorý ju v minulosti zastupoval v konaní o rozvod manželstva (Okresný súd Svidník, sp. zn. 4 P 23/2016), resp. v konaní o úpravu styku s maloletým Q. (Okresný súd Svidník, sp. zn. 4 P 57/2016), ktorý však o tomto konaní o nariadenie neodkladného opatrenia až do prevzatia výzvy na vyjadrenie zo strany odvolacieho súdu (z 10. novembra 2017) nemal žiadnu vedomosť. Matka sa vo veci vyjadrila v stanovenej lehote podaním z 20. novembra 2017; odvolací súd však v napadnutom rozhodnutí vôbec nevzal do úvahy skutočnosti uvádzané v predmetnom podaní, ktoré sformuloval napriek niekoľkostranovému podaniu a prílohám osvedčujúcim neprimerané správanie otca iba v bode 5. odôvodnenia rozhodnutia. Má za to, že odvolací súd napadnutým rozhodnutím bezdôvodne prevzal argumentáciu otca bez akéhokoľvek pokusu vyhodnotenia pravdivosti jeho tvrdení a bez akýchkoľvek relevantných dôkazov; riešil len záujmy otca maloletého a nie záujmy dieťaťa, ktoré by mali byť prvoradé. Na základe uvedeného matka navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Otec ani kolízny opatrovník sa k dovolaniu matky nevyjadrili.

4. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP). To platí i pre konanie o dovolaní.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

6. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP); v danom prípade matka v dovolaní namieta, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V zmysle vyššie citovaného § 420 CSP je teda dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 420 písm. a/ až f/ CSP. Spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

11. V prípade, že dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky o existencii procesnej vady konania v zmysle 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia tak, že neodkladné opatrenie bolo

nariadené.

12. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého uznesenie, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje alebo mení, ale napr. i rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu (pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Obdo 76/2016 a odbornú právnickú literatúru - Števíček M., Fícová S., Baricová J., Mesiarkínová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 458). Uznesenie, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej návrhom na začatie konania) končí. Po nariadení neodkladného opatrenia síce nemusí obligatórne nasledovať konanie vo veci samej, ale v danom prípade naďalej prebieha konanie o úprave styku s maloletým Q. T., vedené na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4 P 87/2017, teda vec sama, ktorá doposiaľ nie je právoplatne skončená a súd prvej inštancie o nej stále koná a rozhoduje.

13. Matka dovolaním napadla uznesenie odvolacieho súdu zmeňujúce uznesenie súdu prvej inštancie vo veci nariadenia neodkladného opatrenia. Keďže v danom prípade nejde o rozhodnutie vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, nie je proti nemu dovolanie podľa § 420 CSP prípustné.

14. Vzhľadom na to, že dovolanie matky smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

15. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.